

Mürvet Ece BÜYÜKÇALIK

**MÜLTECİ HUKUKU'NUN
GELİŞİMİ VE TÜRKİYE'DE
MÜLTECİLERİN SOSYAL HAKLARI**

İçindekiler

Önsöz	VII
İçindekiler	IX
Kısaltmalar Listesi	XIII
Giriş	1

Birinci Bölüm

Mülteci Hukukunun Uluslararası Alanda Tarihsel Gelişimi

1. Evrensel Gelişmeler	9
1.1. Milletler Cemiyeti Dönemi: İltica Konusunda İlk Örgütlenmeler ve Ad Hoc Çözümler	11
1.2. İltica Konusunda İlk Uluslararası Andlaşma: Mültecilerin Hukuki Durumuna İlişkin 1933 Sözleşmesi	17
1.3. Almanya'dan Gelen Mülteciler için Öngörülen Ad Hoc Çözümler	20
1.4. Milletler Cemiyeti Döneminin Son Yıllarından Birleşmiş Milletler Dönemine: Ad hoc Çözümleri Bir Araya Getirme Çabaları	23
1.5. Birleşmiş Milletler Döneminde Sığınma Konusundaki İlk Gelişmeler: Uluslararası Mülteci Örgütü'nün Kuruluşu ve Sığınma Hakkının Tanınması	26

1.6. Örgütlenme ve Altyapı Oluşturma Yönünde Çabalar: Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği ve Uluslararası Göç Örgütü	33
1.7. Mültecilerin Hukuki Durumuna Dair 1951 Cenevre Sözleşmesi ve Mültecilerin Hukuki Durumuna Dair 1967 New York Protokolü.....	40
1.8. Sığınma Konusunun Uluslararası Diğer Belgelere Yansımaları..	50
2. Bölgesel Gelişmeler	53
2.1. Afrika	54
2.2. Latin Amerika	56
2.3. Avrupa	57
2.4. Arap Ülkeleri	61

İkinci Bölüm

Türk Mülteci Hukukunun Tarihsel Gelişimi

1. Osmanlı İmparatorluğu'nun İltica Konusunda İlk Deneyimleri ve 1912 – 1923 Döneminde Türkiye’de İlticaya Genel Bakış	63
2. Türkiye Cumhuriyeti'nin İlk Yıllarında İltica Sorunu ve Yerel Kaygıların Yön verdiği Çözümler	68
3. Yerel Kaygıların Yön Verdiği Çözümlerden İlticaya Özgü Bir Kanuna Doğru Türk Mülteci Hukuku'nun Oluşma Süreci.....	75
3.1. Türkiye'nin Mültecilerin Hukuki Durumuna Dair 1951 Cenevre Sözleşmesi ile 1967 New York Protokolü'nü Kabulü ve Sonuçları	76
3.1.1. Sözleşme mültecileri:.....	79
3.1.2. Sözleşme dışı mülteciler:	82
3.2. 1994 Yönetmeliği	90
3.3. Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne Uyum Sürecinde “Sığınma ve Göç Alanındaki Avrupa Birliği Müktesebatının Üstlenilmesine İlişkin Türkiye Ulusal Eylem Planı”nın Kabulü.....	100

3.4. 1994 Yönetmeliğini Değiştiren 2006 Yönetmeliği	106
3.5. İçişleri Bakanlığının 57 Sayılı Genelgesi	110
3.6. İlticaya Özgü Bir Kanun Oluşturulmasını Hızlandıran Gelişmeler: AB Müktesebatı ile Uyumlaştırma Çabaları	111
3.7. İlticaya Dair İç Hukuk Düzenlemelerine Yön Veren AİHM Kararları Örnekleri	114
3.8. Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu	119
3.8.1. Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu kapsamındaki uluslararası koruma statüleri: Mülteci, şartlı mülteci ve ikincil koruma statüsü	123
3.8.2. Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu'na göre uluslararası koruma statüsü başvuru usulü	127
3.8.3. Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu ile Getirilen Geçici Koruma Prosedürünün Gelişimi ve Geçici Koruma Yönetmeliği	141
3.8.4. Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu ile Getirilen Geçici Koruma Prosedürü Örneği: Suriyeli "Misafirlerin" Türkiye'ye Kabulleri ve Kayıt Altına alınmaları	153

Üçüncü Bölüm

Mültecilerin Sosyal Hakları

1. Sosyal Hak Kavramı ve Tarihsel Gelişimi	159
2. Mültecilerin ve Sığınmacıların Sosyal Hakları	167
2.1. Barınma Hakkı	170
2.2. Sağlık Hakkı	173
2.3. Çalışma Hakkı	177
2.4. Eğitim Hakkı:	187
3. Türkiye'de Mültecilerin Sosyal Haklarına İlişkin Mevzuat ve Uygulama	190
3.1. Barınma Hakkı	193

3.2. Sağlık Hakkı	206
3.3. Çalışma Hakkı	215
3.4. Eğitim Hakkı	222
4. Suriyeli “Misafirlerin” Sosyal Hakları	228
4.1. Barınma Hakkı	231
4.1.1. Kamplarda barınma	235
4.1.2. Kamp dışında barınma	240
4.2. Sağlık Hakkı	243
4.3. Çalışma Hakkı	251
4.4. Eğitim Hakkı	256
Sonuç	261
Kaynakça	273